

[Hartvig Frisch.]

kan derfor ikke undre, at man denne Gang begynder, hvor man forrige Gang slap. Det gælder udadtil i alt, hvad der vedrører Krigsførelsen, men det gælder ikke mindre indadtil over for Handelen, Pengevæsenet og sociale Foranstaltninger. Enhver er indstillet paa, baade i de krigsførende Lande og blandt de neutrale, at alle Former for privatkapitalistiske Udskejelser, til Fordeel for de faa og til Skade for de arbejdende Masser, skal bandlyses. Saa vidt har den sociale Tanke dog sejret i denne stridende Verdensdel, at ingen ansvarlig for Alvor har taget til Orde for økonomisk Individualisme paa noget Punkt, der berører det almene Vel. Derfor har den danske Regering med praktisk talt fuld Tilslutning kunnet skride til den Række af Foranstaltninger, hvis eneste Maal er Sikring af hele Befolkningens Velfærd under den Fare og de Byrder, der er fælles for os alle.

Vi har tre store Opgaver at løse: Bevarelsen af Neutraliteten, Sikring af Landets Økonomi og Sammenholdet mellem alle Danske. Til det første Formaal tjener dels Landets højtideligt afgivne Neutralitetserklæring med tilhørende Ikrafttræden af de allerede forinden fastlagte Neutralitetsregler, dels de militære Sikringsforanstaltninger til Lands og til Vands, som tager Henblik paa Territoriets Bevogning. De Indkaldelser, der har fundet Sted, og hvorved først Regimenterne er bragt op i fornøden Talstyrke og derefter ældre Mandskab er sendt hjem, iklædt, og erstattet med de yngre Aargange i et mere ligeligt Forhold end hidtil, synes alle at have vundet fuld Tilslutning. Der bør fra denne Plads lyde en Tak til alle, baade unge og ældre, som uden ringeste Mislyd er gaaet ind i denne Tjeneste for Landet. Og det bør ogsaa paaskønnes, at alle Ulemper ved Anbringelse og Indkvartering er blevet baaret offervilligt. Det samme kan i lige saa høj Grad siges om de mange uvante Opgaver, som Civilbefolkningens Beskyttelse mod Følgerne af Luftangreb har paalagt store Dele af Befolkningen. Men mest bør vi dog takke de danske Sømænd, som under vort neutrale Flag og Mærke gaar ud gennem de truede Farvande. Thi uden deres Gerning kunde Danmarks Produktion ikke opretholdes.

Naar vi da ser tilbage paa den første Maaned, der er gaaet siden Krigens Udbrud, kan vi vel sige, at Farerne er store, men at intet hidtil har kunnet nedslaa Haabet om Bevarelsen af vor fulde Neutralitet. Hvad der her kræves, vil enhver gøre sit bedste

for at opfylde. For hvem af os kan ikke helt og fuldt slutte sig til de Ord, Statsministeren udtalte her i Folketinget den 1. September, selve den Dag da Krigen udbrød. Han sagde:

„Vort Formaal maa være at føre Danmark igennem Branden uden at blive inddraget i noget Opgør, at bevare Selvstændighed og Uafhængighed, og hertil vil det tjene, om Danmarks Rigsdag og Regering, Presse og Befolkning indtager en ubetinget upartisk neutral Holdning over for de Magter, der har de Uoverensstemmelser, som nu fører til Strid.“

Den næste af de store Opgaver er den, der vedrører Sikringen af Produktion og Beskæftigelse. Ogsaa her er Regeringen prisværdigt hurtigt skredet til at danne den Mekanisme af Raad og Nævn, som allerede i de forløbne Uger har formaaet at rejse Bærepiller for den Krigsøkonomi, som Landet nu gaar ind under. Bemyndigelsesloven af 2. September med den dertil hørende Ekspropriationslov samt Loven om Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten danner fra nu af Grundlaget for vort økonomiske Liv. Regeringen i Forbindelse med Det erhvervsøkonomiske Raad er allerede skredet til en Række nødvendige Foranstaltninger i Fortsættelse af den Række Udførselsforbud, der straks ved Krigsudbrudet traadte i Kraft; Forordningerne mod Hamstring og Vareaager, Benzinrestriktionerne, Maksimalpriserne paa Korn med dertil hørende Forbud mod Opfordring med Brødkorn, Fastsættelse af Brøddriser, dertil Lysindskrænkningerne, Trafikbesparelserne og de begyndende Rationeringer, alt det hører jo under den Velfærdspolitik, som er nødvendig af Hensyn til hele Befolkningen.

I Forbindelse hermed og med Henblik paa den kommende Tid maa det siges, at en af de største Vanskeligheder i Øjeblikket er Uligheden i Prisforholdet mellem Importpriser og Eksportpriser. Særlig Priserne paa Raavarer til Landbruget er stærkt stigende — de er steget med ca. 50 pCt. —, og denne Udvikling maa, hvis der ikke raades Bod derpaa, medføre Tab og meget hurtigt betydelig Nedgang i Produktion og Eksport.

Naar man ser, taget i sin Helhed, hvad der er iværksat af Foranstaltninger, saa maa det siges, at baade de ansvarlige Politikere og Befolkningens store Mængde har forstaaet Nødvendigheden af de Skridt, der er taget. Dog synes der paa et Punkt nogen Vaklen, og det er desværre paa et ikke helt uvæsentligt Punkt. Alle kyndige er nu enige om, at den største Fejl, vi kan gøre,